

Golf och whisky på Nyköpingshus

Medeltidsborgen Nyköpingshus har många gästbud att berätta om.

PÅ BESÖK HOS SVENSKA WHISKYKLUBBAR HABOST, NYKÖPING

Text: Anders Melldén Foto: Alex&Martin

På historisk mark mitt i Nyköping håller HABOST sina provningar. Kvällen till ära är det Malt-VM och grundartrion till whiskyklubben har fullt upp att förbereda för 45 förväntansfulla deltagare.

"BO I NYKÖPING" FÖRKUNNAR SKYLTEN vid E4. På bilden som hör till budskapet syns svensk småstadsidyll i svartvitt. Man blir tydligen lyckligt gravid i Nyköping. Får tid över att stå och fundera med en kopp te, hinner leka med barnen och bada i havet. Det tar en och en halv timme med bil från Stockholm – om det inte är broöppning i Södertälje vilket hände mig på väg hem – och kommunikation till huvudstaden och andra ställen där man kan arbeta finns i form av tåg, bussar och till och med flyg från Skavsta flygplats.

En sak har de dock glömt i reklamkampanjen för att få fler invånare till den drygt 50 000 personer stora residentsstaden i Södermanland. Man kan dricka whisky i Nyköping.

Ja, så till den milda grad att whiskyklubben HABOST kan locka över 150 personer till sina aktiviteter beroende på hur man räknar. Antalet medlemmar är cirka 100, varav 36 tillhör någon av de tre klanerna ledda av var och en av grundarna. Till dessa kommer närmare 70 "hang-arounds", där kravet är att alla äger andelar i whiskyfat, och ett femtiotal "friends" som deltar i provningar.

HABOST grundades 1999 av tre herrar: Leif Hansson, Peter Borg och Bernt Stedt. Att det blev en förening var resultatet av dels ett besök vid Stockholm Beer and Whiskyfestival, dels influens från Springbanks Frank McHardy som erbjöd grundartrion att köpa ett fat av deras whisky på plats i Skottland.

– Springbank har sedan dess varit vårt "klubbdestilleri", berättar Peter Borg när vi möts under förberedelserna inför kvällens provning.

Primärt är syftet med föreningen fortfarande att för medlemmarna införskaffa, lagra och vårda maltwhiskyfat. Dessa lagras på plats hos respektive tillverkare och totalt har det sedan starten blivit 25 fat i blandade storlekar hos destillerierna Springbank, Tullibardine, Bruichladdich, Bladnoch, Glengoyne, Mackmyra, Bunnahabhain, Glenglassaugh och Arran. Så här långt har ett Arran- och ett Mackmyrafat buteljerats.

Föreningens namn har sin enkla förklaring i att de två första bokstäverna i de tre grundarnas namn bildar just HABOST, samtidigt som det också är namnet på en gammal stad i den skotska övärlden som en gång invaderades av våra vikingaförfäder.

Precis som vikingarna har medlemmarna under åren spritt ut sig i landet, men Nyköping är klubbens hemmastad, där möten och provningar sker på Nyköpingshus.

Blindprovning ur täckta flaskor är ett måste.

Grundartrion till HABOST, vilkas efternamns begynnelsebokstäver givit namn åt klubben. Peter Borg, Leif Hansson och Bernt Stedt.

I köket på Nyköpingshus håller Nocke ställningarna.

Cykel är vanligaste fortskaffningsmedlet till whiskyprovningen.

DÄR NYKÖPINGSÅN EFTER DENNA SNÖRIKA vinter är på väg att forsa ut i Stadsfjärden och Östersjön, ligger den forna medeltidsborgen. I majkvällens ljus blir den till ett majestätiskt landmärke där det är lätt att låta fantasin skena iväg tusen år tillbaka i tiden. Fantasin förresten – som bekant överträffar verkligheten ofta dikten och Nyköpingshus har en hel del historiska skeenden att berätta om. Bland annat var det ju här Nyköpings gästbad ägde rum den 10 december 1317, enligt Erikskrönikan. En julfest som slutade med att hertigarna Erik och Valdemar, bröder till kung Birger Magnusson, fängslades och fick svalta ihjäl i medeltidsborgens torn.

Efter ombyggnation på 1500-talet och brand på 1600-talet rustades inte Nyköpingshus förrän på 1900-talet. I de delar som finns kvar inryms Sörmlands museums permanenta utställningar samt restaurangrörelse i Gästbadssalen och Drottningkällaren. Det är i dessa rum HABOST huserar denna afton då Malt-VM med Henrik Afloodal står på programmet. De 45 platserna såldes snabbt slut och ikväll kommer både ordinarie klubbmedlemmar och andra whiskyintresserade.

När pennor, vattenglas och sugrör som ska användas som pipetter för att vattna whiskyn, lagts ut på respektive plats får jag några minu-

ter med de tre grundarna. De berättar att de bodde grannar i slutet av 1990-talet.

– Vi träffades och lagade mat ihop. Tjejerna hade en egen gourmetklubb, de sprang Tjejmi-len och så, så vi tyckte att vi borde göra något tillsammans, säger Hansson.

– I en artikel i DN läste vi att man kunde köpa whiskyfat från Skottland, så vi tre gick ihop och köpte ett, fortsätter Stedt.

Intresset triggades efter besök på Stockholm Beer and Whiskyfestival och efter ett tag bestämde sig trion för att man skulle fråga sex kompisar var om de ville vara med och köpa fat.

– Helt plötsligt var vi 21 personer, och ryktet spred sig, säger Stedt.

– Vi tyckte att det var kul att formalisera det hela, så vi startade en förening, säger Borg.

OCH DET VAR INTE BARA WHISKY som var viktig i HABOST. Golf går som bekant bra att spela i Skottland, så det blev en kombination där 20-30 personer vartannat år åker till Skottland och besöker något av klubbens destillerier och spelar golf. Vandringspriset, en valnötsställning runt en förseglad Springbankflaska, går under namnet "Springbank Golf Trophy".

– Planen var att spela tio år, tills vi buteljerar ett av våra Springbankfat, vilket inträffar i år. Därför spelas den tionde tävlingen i Skottland i

september, där vi också utmanar Springbanks personal, berättar Borg.

Han minns ett möte på Islay som gjorde att de fick upp ögonen för det lite mindre kända destilleriet Tullibardine.

– Vi var på Bruichladdich för att besöka våra fat. In kommer en riktig super cooper med jättelik nyckelring likt Robin Hoods väktare. Han slet upp dörren till lokalen där våra fat låg och doften slog emot oss – helt fantastiskt. Men vi kom även i samspråk och han berättade att han tidigare arbetat för Tullibardine och föreslog oss att köpa ett fat där. På liknande sätt har vi halkat in på nya upplevelser under våra besök.

HABOST ska alltså fungera lite som en whiskybör, där medlemskapet innebär att man har delar i de olika faten. Allteftersom whiskyn sedan buteljeras kan man, om man vill, köpa, sälja eller byta med andra medlemmar. Något som Stedt har börjat inse fördelen med.

– Man kommer till insikt om att om man dricker fyra centliter om dagen under resten av sitt liv kan det vara bra att sälja av lite, ha ha ...

Hur kommer det sig att inga kvinnor får vara med i klanerna?

– Från början var det här något vi startade för att ha något att göra när tjejerna gjorde sina aktiviteter. Sedan har det förblivit så att det bara är män i den innersta kretsen. På prov-

ningarna är däremot alla välkomna, svarar Borg.

I den här miljön är det lätt att tänka att ni har ceremonier och ritualer som en mansklubb också ...

– Vi har en liten invigningsritual som möjligen är åt frimurarhållet "light". Annars är det dåligt med stormästare och ceremonier.

NOCKE REMNERT DRIVER TILLSAMMANS med sin fru Gunilla restaurangverksamheten på Nyköpingshus sedan 15 år. Ikväll förbereder han en vårbuffé bestående av olika sallader och rostbiff. Medan han skär sparris och babyspenat snackar vi whisky. Nocke är med i HABOST och berömmar grundarna och eldsjälarna.

– Bäst hittills var whiskyresan i flera etapper som vi gjorde i höstas. Det var en provningsresa vi gjorde här, genom att testa whiskies från olika regioner, dofta, smaka, diskutera och gissa oss till vart vi befann oss. Det var jätroligt och vi fick prova riktigt bra whisky.

Samma resa beröms av Rolf Nordholm som varit med sedan starten.

– Ja, de är ambitiösa. Borg är estradören, Hansson administratören och Stedt har alltid varit otroligt kunnig – något de förstås är alla tre idag. Utan deras engagemang skulle detta aldrig leva vidare.

Rolf kommer från Örebro men åker gärna till Nyköping för en provning.

– Jag försöker vara med så ofta jag kan, men jag går inte på provning och spottar, så jag sover kvar här, vilket kräver lite mer tid.

Ikväll är det bland annat whiskykändisen Aflodal som lockar.

– Men det är också alltid det sociala – vi är ett härligt gäng.

Klockan är sex. Provningsdeltagarna parkerar sina cyklar utanför porten och samlas sedan i Gästabudssalen för en lokal pilsner – Nils Oscar. Bland alla män träffar jag två tjejer i kön till baren.

Sara Zhovnartshuk och Anna Davidsson bor båda i Nyköping. Sara är här med sin sambo.

– Jag trodde jag skulle vara chaufför men lyckades få en plats på provningen. Jag ser mig som nybörjare men jag gillar whisky.

Anna anser sig också vara nybörjare men har höga förväntningar på kvällen.

– Jag hoppas att jag kommer att känna skillnaderna på de olika sorterna.

Vad tycker ni om att ni inte får vara fullödiga medlemmar i klubben?

– Äh, vi får väl starta en egen klubb. Det gäller bara att hitta ett riktigt bra namn, svarar Sara och Anna håller med.

1,5 centiliter hälls med precision i de 45 glasen.

Deltagarnas näsor sätts på prov.

UPPDRAG: MALT-VM

Ganska precis 18.30 sitter 45 personer redo att ta itu med kvällens uppdrag: Aflodals Malt-VM. Under året genomför han 24 deltävlingar på klubbar runt om i landet. Till slut går fyra semifinaler som leder fram till en finalhelg i Stockholm i början av december.

Henrik Aflodal tar ordet i salen och börjar med att fråga hur många som varit med om malt-VM tidigare år. En hel del händer ströks upp. "Oh, ärrade medlemmar."

Första timmen går åt till teoretisk förberedelse av deltagarna. De får veta att det totalt är 110 destillerier som gör upp om titeln Världens bästa maltwhisky. Att det enbart handlar om destilleriernas egna buteljeringar och att whisky får vara max 16 år gammal samt hålla en maximal alkoholhalt om 48 procent. Att kvällens deltagare är 45 av totalt 1 500 whiskyfan-

taster som tar fram vinnaren denna tredje gång tävlingen genomförs. På frågan hur många som gillar whisky ströks samtligas händer upp i luften. "Tur, för det är kriteriet för att man ska få vara med."

Klockan 19.30 förbereds den första whiskyn i rummet intill. Hansson, Borg och Stedt håller upp exakt 1,5 centiliter per glas ur den täckta flaskan märkt med siffran ett. Dofterna stiger i rummet. Rök? Tjära? Nej, snarare en ganska mild kolaton. Inget Islaydestilleri alltså. Så äntligen får deltagarna smutta på första glaset samtidigt som Aflodal berättar om vilka destillerier som är med, men inte i vilken ordning de serveras. Och det viktigaste av allt: Spottning anbefalles för rättvis bedömning fram till röstningen är avslarad. Hörs möjligtvis en suck bland de cyklande whiskyälskarna?

Hur uppdraget gick denna tisdagskväll? Jo, whiskyn som HABOST i Nyköping skickar vidare blev japanen Yamazaki.

– Den stod ut lite extra bland de fem sorterna, kommenterar Hansson den lite otippade segraren.

HABOST

Plats: Nyköping.

Grundare: Leif Hansson, Peter Borg, Bernt Stedt.

Grundades: 1999.

Aktiviteter: Införskaffar, lagrar och vårdar maltwhisky hos respektive tillverkare. Anordnar golftävlingar. Håller provningar.

Antal medlemmar: 36 i "klanerna", 70 "hangarounds", 50 "friends".